

JAN DE CLERCK

(Oostende 1881-1962)

DE WERF

(1910)

Olieverf op doek

89 x 115 cm

Getekend onderaan rechts

Verzameling: J. Maes, Oostende

Als een typisch Oostends onderwerp bracht Meester Jan in 1910 zijn gekend werk "De werf" op doek.

Het onderwerp, gekozen uit een waaier van mogelijkheden op de vroegere Oostendse houten scheepsbouwwerf aan de derde bassijn, moet de kunstenaar wel bijzonder hebben aangesproken. "De werf", eerder bescheiden voorgesteld bevat alles dat verband houdt met de bouw van een typische Oostendse éénmansloep bestemd voor de zeilvisserij.

Dit schilderij, door de kunstenaar geborsteld in een veelheid van bruine tinten, geeft op een ongeëvenaarde wijze de kleur weer van de door de zon geblakerde houtsoorten, waarin, centraal, overduidelijk de vorm van het schip op het voorplan treedt.

Het schip, dat zijn voltooiing nadert, staat op kielblokken rondom met schoren beveiligd.

Aan stuurboord ontbreken twee gangen waardoor de spanten zichtbaar zijn. Hiermede wordt door de meester een gedeelte van de binnenbouw in het daglicht gebracht.

Het roer, compleet met beugels, vervolledigt de romp waarvan de symmetrische lijnen de gangen perfect het model van het schip weergeven.

Ter hoogte van het dek bemerkt men het korregat, aangebracht in de verschansing. Daarnaast staat de ladder welke toegang gaf tot het dek.

Op het dek staat de getuigde paalmast die aan beide zijden gesteund wordt door de wandstagen die over de relingen aan de puttingijzers met jufferblokken bevestigd zijn.

Aan de mast zelf wordt de grote gaffel opgehouden door een piekeval met hanepoten.

Op het voordek staat een bok met talie, het werktuig dat in de toenmalige, kraanloze, tijd onmisbaar was op een scheepswerf.

Onder aan het schip bemerkt men een paar scheepstimmerlui in hun traditionele grauwe mollevellen werkkledij. Een van hen vertolkt, met uitgetrokken vest, als

het ware de noeste arbeid die er gepresteerd wordt. Talrijke stukken hout, in hun natuurlijke vormen, liggen her- en derwaarts uitgespreid, opdat de maller, met een minimum van moeite, de kans krijgt het gepaste stuk eruit te halen.

Scheepstimmerlui en hout vormen praktisch een geheel.

Iets verder staat de houten loods afgebeeld die als bergplaats diende voor allerlei gereedschap, materiaal en benodigheden zoals pek, kalfaatwerk en teer. De geur van deze materialen vermengd met die van het loozuur uit het bewerkte eikenhout bezorgde de scheepswerf een typische reuk die men bij het aanschouwen van het schilderij als het ware in de neus voelt prikkelen.

Boven het schip dreigen de afgebeelde wolken met een nakend onweer, waaraan mens en schip zullen worden blootgesteld.

Achter de houten afsluiting werd zelfs het estaminet op het doek vereeuwigd, de plaats waar de mannen van de werf, na een harde dag, een welverdiend "deugdoenertje" konden genieten.

"De werf" afgebeeld door de Oostendse meester Jan De Clerck heeft een prachtig totaalbeeld van een typische houten scheepswerf waar door zware handenarbeid, in hitte, stof, koude, rook en regen, bomen tot schepen werden omgevormd.

Raymond BORREY